

מעדני אשר

שאלות והקירות בענייני פרשת השבוע

ז"ל ע"י מכון "מעדני אשר" בית שמש

פרשת לך לך

שנת תשפ"ד

שנת 21

לממלכת התורה

מעדני אשר

גליון תתקס"ח

אבל בשו"ת כתב סופר יורה דעה סימן קכ"א **כתב דבמצות מילה יש סברא דמצוה בו דווקא יותר מבשלוחו יותר מבכל שאר מצות על פי מה שאמרו חז"ל כי עליך הורגנו כל היום זו מצות מילה, וכתוב בספרים, אבל המל בנו כאלו מקריב קרבן וזורק דמו על גבי המזבח, ופשיטא שקשה להאב ביותר, לעשות ע"י עצמו וצריך לכבוש האב רחמיו ביותר כשעושה בעצמו מאם עושה ע"י שלוחו.**

ובזה מסביר הכתב סופר: מה שאמר ה' לאברהם בעקידה, יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת והוא כפל הענין, ונ"ל דהיה אברהם יוכל לשחטו ע"י שליח, וכבש רחמיו ולקח בעצמו את המאכלת לשחטו והיינו יען אשר עשית בעצמך ולא חשכת לעשות ע"י אחר כי ברכ אברכך כפל הלשון על המעשה, ועל הידור מצוה שעשית בעצמך, ולכן הקדימה תורה לאב שיש בו כבישת רחמים ביותר ולכן בוודאי ראויה שיעשה בעצמו כשאפשר והוא כעין מצוה שבגוף יותר מכל מצות.

ועל דרך זה יש לפרש הקרא "וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר ציוה אותו אלוקים" וכאשר ציוה אותו אלוקים מיותר פשיטא, אלא דקשה יותר על האב למול בנו בעצמו מלמול ע"י אחר כל שכן באאע"ה בנו יחידו אשר אוהבו הנולד לו למאה שנים, וקא משמע לן קרא דלא מל אותו ע"י שלוחו כמותו אלא הוא בעצמו נזדרז למצוה דמצוה בו יותר מבשלוחו בל"מ דלא יהיה נראה עליו כמשא כמו שכתב רש"י רפ"ב דקדושין כש"כ במילה דמחזי כאינו יוכל לכבוש רחמנותו, והיינו וימל אברהם את יצחק בנו וכו' כאשר ציוה אותו אלוקים כמו שציוה אותו אלוקים בכבודו ובעצמו לא ע"י מלאך ולא ע"י שליח כן עשה בכבודו ובעצמו.

ובשו"ת תשובות והנהגות חלק א' סימן תקפ"ט נסתפק האם בחיתוך לבד יש גם ענין שאבא יעשה בעצמו או דילמא רק עם עושה הכל יש ענין ומסיק, דכיון שמילה ופריעה שתי מצות נפרדות, דאברהם אבינו לא נצטווה על הפריעה כלל, וכן מוכח שבמדבר מלו ולא פרעו וכמבואר בתוס' יבמות ע"א ד"ה מ"ט וכן לרוב הפוסקים בשבת אחד מל ואחד פורע, שהמל לבד מקיים מצוה כשפורעים אחריו, ואם כן כשהאב חותך מקיים עכ"פ מצות מילה כראוי בלי שליחות וראוי לעשות כן.

מעדני אשר: נראה לומר עוד סברא מדוע הצדיקים לא מקפידים למול בעצמם, דהם מפחדים שמא מתוך שלא היא מסוגלים יזיקו חס ושלום לבניהם ויתקלקל הדבר לכן יצא הפסד מהחומר של ההידור לכן הם שולחים שליח, ועיין בפוסקים שכתבו דבאופן שמכבד בתורת כיבוד את המוהל אין בזה גם מצוה בו יותר מבשלוחו

מדוע צדיקים שמהדרים במצוות אין מהדרים שימולו בעצמם את בניהם הרי מצוה בו יותר מבשלוחו?

בפרשתן י"ז כ"ג ויקח אברהם את ישמעאל בנו ואל כל ילידי בתו וגו' וימל את בשר ערלתם בעצם היום הזה כאשר דבר אתו אלהים

הנה מרן הדברי יציב זי"ע בסעודת ברית אסרו חג שבועות שנת תשל"ז מובא בשפע קודש עניני ברית מילה פרשת ויצא וכן באוצרות דברי יציב על מסכת שבת ע"מ תשע"ה הקשה שאלה נפלאה מדוע לא ראיתי במקומותינו שהצדיקים יהדרו שהאב יעשה את פעולת החיתוך במצות מילה, ובאמת יש לתמוה שהרי קי"מ"ל קידושין מ"א ע"מ א' מצוה בו יותר מבשלוחו, ובפרט למה שדנו הפוסקים עיין תבואות שור סימן כ"ח ס"ק י"ג אם מינוי המוהל היא בתורת כיבוד או בתורת שליח, ולשיטת הש"ך הו"מ סימן שפ"ב ס"ק ד' שאם מינהו בתורת שליחות אין האב יוצא ידי חובתו, וכיון שכן מדוע לא נהגו להדר שהאב בעצמו יעשה על כל פנים את פעילת החיתוך.

ומתוך באופן נפלא: על דרך ששמעתי מהגה"ק מנאסויד זי"ע וכן מפי חסידים זקנים שהסתופפו בצל דו"ר הרה"ק משינאווא זי"ע שאמרו בשמו, שלדעתו אין הדבר נכון שהאב בעצמו ילמד את בנו תורה, וטעמו ונימוקו עמו, שלפי שחייב האדם ללמד את בנו תורה כמו שדרשו חז"ל מהפסוק ולמדתם אותם את בניכם, ומעלת מצוה זו היא גדולה עד למאוד, ויש ללימוד זה כח נעלים, והשפעה עצומה על נפש הילד, לכן נטפל היצר הרע שלא להניח את האב לקיים מצוה בו ח"ו, ויש לחוש מלהתגרות בו, על כן עדיף שישלח את בנו ללמוד אצל מלמד אחר, שאין מעלת הלימוד הלזה כגודל דרגת לימוד האב עם בנו, ואולי על זה לא יתגרה היצר הרע כל כך עכת"ד של דו"ר הרה"ק משינאווא.

והן הן הדברים אמורים גם כלפי מצות מילה, שהרי מעלת מצות מילה היא גדולה עד מאוד כמו שדרשו בגמ' גיטין נ"ז ע"מ ב' על הפסוק "כי עליך הורגנו כל היום" זו מצות מילה אשר ניתנה בשמיני, אשר על כן היצר הרע מתגבר בכל כוחותיו למנוע מקיום המצוה, ומכל שכן אם האב בעצמו יקריב את קורבנו וימול את בנו, שבזה הוא נחשב בשמים כאברהם אבינו שעקד את יצחק בנו, וכלשון המדרש תנחומא ריש פרשת תצוה יש לך אדם ששופך את דמו של בנו ושמת, לכן מי יודע איזה תחבולות יעשה היצר הרע למנוע מזה, וכמו שמשופר במדרש ב"ר נ"ו ד' הנסיגות והעיקובים שעשה היצר למנוע את אברהם אבינו מלעקוד את יצחק בנו, ומי יעצור כח לעמוד נגדו על כן לא נהגו להקפיד שהאב ימול בעצמו את בנו, אלא מלין ע"י שליח שאז לא יתגבר היצר הרע כל כך.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג **שמעי' יוספוביץ** שליט"א קרית הבעש"ט פתח תקווה לעילוי נשמת אשתו האשה החשובה

שזכתה ללוותו בעבודת הקודש בהכנסת מאות ילדי ישראל לביתו של אברהם אבינו מרת **אלטא חיה לאה** ע"ה בת הרב **בן ציון זאב** ז"ל נפטרה ט' חשוון האי שתא ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י

מו"ח הגאון רבי **בן ציון רייך** שליט"א איש אמונם ויד ימינם של אדמור"י בית צאנז ור"מ בית המדרש המרכזי קרית צאנז נתניה לעילוי נשמת אביו

שעמד לימין צדיק כ"ק מרן הדברי יציב זצ"ל בכל מפעלותיו בונה ומקים קרית צאנז נתניה - ירושלים הרב החסיד **שמואל רפאל רייך** ז"ל נ.ל.ב.ע. ט"ז חשוון ת.נ.צ.ב.ה

מדוע מצות מילה ציוה התורה לקיים כשהוא קטן ולא להמתין עד שיגדל

ויהא מצווה ועושה?

יש להקשות: מדוע ציוה התורה למול תינוק כשהוא קטן ולא להמתין ולמול עד שיגדיל שיהא מצווה ועושה, כמו שאר מצוות שאינה מתחייב עד שיגדל, כך מקשה הרמב"ם בספרו מורה הנבוכים חלק ג' פרק מ"ט, וכן ברבינו בחיי פרשת לך, וכן הגאון רבי שלמה קלוגר בספרו חכמת התורה בפרשת תזריע ע"מ ס"ז, וכן מרן הדברי יציב ז"ע מובא ברעוא דרעון פרשת שמות תשכ"ד ונדפס בגליון ישראל סבא גליון כ"א

איכא כמה תרוצים

א. אילו הונח הקטן עד שיגדל, אפשר שלא היה עושה, כך כתב הרמב"ם בספרו מורה הנבוכים חלק ג' פרק מ"ט, וכן ברבינו בחיי פרשת לך.

ב. לקטן אין כל כך הרבה כאבים, משום שלא יכאב בכאב הגדול לרכות עורו וחולשת דמיונו, כך כתב הרמב"ם בספרו מורה הנבוכים חלק ג' פרק מ"ט.

ג. הקטן יבזו לו יולדיו בעת לידתו, שלא התחזקה עדיין הצורה הדמיונית המביאה לאהוב אותו יולדיו, כי הצורה הדמיונית היא נוספת תמיד בראיה, והיא גדלה עם גדולתו, ואחר כן תתחיל להתחסר ולהמחות ג"כ, ר"ל הצורה הדמיונית, כי אין אהבת האב והאם את הבן בעת לידתו כאהבתם אותו והוא בן שנה, ולא אהבת בן שנה כאהבת בן שש, ואילו הונח שנתיים ושלוש, היה מביא לבטל המילה לחמלת האב ואהבתו אותו, אבל סמוך ללידתו הצורה ההיא הדמיונית חלושה מאד, וכל שכן אצל האב אשר הוא מצווה בזאת המצווה, כך תירץ הרמב"ם בספרו מורה הנבוכים חלק ג' פרק מ"ט.

ד. מפני שאין ידוע בבירור שיהיה חי עד אשר יגדל, ואולי יענש קודם זמן המילה ולא יזכו למולו ונתבטל מהמצווה, כך תירץ בשנות חיים פרת תזריע.

ה. מצות מילה היא כעין מצות ביכורים שתיכף בעת הוולד לו בנו יתן לו יתברך חלק בראשונה, כדי להראות שמכיר ויודע שאין זה מכוחו ועוצם ידו, רק בחסדי השם נתן לו כל זה, ולכן נותן לו חלק בראשונה ממנו, כך תירץ הגאון רבי שלמה קלוגר בספרו חכמת התורה בפרשת תזריע ע"מ ס"ז

ו. כי ירדה תורה לסוף דעתו של אדם, שאם לא יהא נימול מיד בקטנותו לא יהיה מסוגל לקיים את מצוות התורה, ויתנהג כגוי גמור כבר משחר נעוריו, כי המילה היא יסוד היהדות, כפי ששגור בפי העולם לומר כשהולכים למול תינוק מגייט עם יידישען כיון שרק על ידי המילה שבבשרו הוא נעשה יהודי, ולכן אין ממתניים לו עד שיגדל, כך תירץ מרן הדברי יציב ז"ע מובא ברעוא דרעון פרשת שמות תשכ"ד ונדפס בגליון ישראל סבא גליון כ"א.

מדוע מצוה ראשונה שיהודי מקיים בחייו זה בא ע"י יסורים וצער?

איתא בגמ' גיטין נ"ז ע"ב ב' על הפסוק **"כי עלך הרגנו כל היום" זו מצות מילה**

יש להקשות: מדוע עשה הקב"ה דמצוה ראשונה שיהודי מקיים מתקיים רק ע"י צער גדול, הרי כשרוצים לחנך אדם עושים את זה במתיקות ומדוע פה עושים ע"י צער כה גדול, ובפרט לפי מה דאיתא בגמ' דיש תינוקות שזוכרים הכל מה שהיה משעת לידתן דאיתא בגמ' ירושלמי כתובות פרק ה' הלכה ו' שמואל אמר חכים אנא לחייאת דילדין לי ר' יהושע בן לוי אמר חכים אנא לגזורה דגזרין לי ר' יוחנן אמר חכים אנא לנשייא דצבתין עם אימא, מעדני אשר.

עוד קשה: דאחד מאלף לא מצאנו שילד רח"ל מת ממצות ברית מילה, ואיך אמרינן בגמ' דעליך הרגנו כל היום זו מצות מילה, כך הקשה בשו"ת החתם סופר יור"ד סימן רמ"ה

עוד צריך להבין: הא דאיתא בחז"ל ירושלמי מס' מ"ק פ"ג ה"ד נולד בן זכר במשפחה נתרפאה כל המשפחה, מה ההסבר בזה ובפרט מה דכתב בשו"ת מהרש"ל סימן ע' שמה דאמרו חז"ל נולד בן זכר במשפחה נתרפאה כל המשפחה, היינו ביום של הברית, צריך להבין מה ההסבר.

נראה לתרץ: דבחיים יש לפעמים נסיונות וקשיים לקיים מצות לכן מלמדים אותו מיד בתחילת חייו דאף כשיש קשיים גם אז צריכים להשתדל לקיים מצוות אף כשזה בצער גדול, וזה נותן כוח לכל החיים אף בזמנים קשים שיוכלו לעמוד ולקיים תורה ומצוות אף שלפעמים זה כרוך בצער וקושי.

ובזה מובן: מה שאמרו חז"ל כי עלך הרגנו כל היום זו מצות מילה, דכוונת חז"ל לומר מאיפה יש את הכוח לעם ישראל למסור את נפשם על קיום התורה והמצוות וליהרג על קיומו במשך כל ימי חייו, אומרת הגמ' הכוח מגיע מזה שקיימו מצות מילה בצער ובמסירות והכנסתו ליהדות הגיע במסירות זה נותן כח לכל החיים, מעדני אשר.

ובזה מובן מדוע מתרפאה כל המשפחה: דאיתא בספרים דמי שנתנהג עם הקב"ה יותר מכפי הטבע ויכלתו מתנהג עמו הקב"ה נמי שלא ע"פ הטבע, ואבא שהולך למול את בנו וזה יותר מטבעו שהוא הולך להכאיב צער גדול לבנו הקטן ולכל אחד יש כאלו פחדים וחששות, ועם כל זה מקיימים אותו בשמחה, מדה כנגד מדה כל המשפחה מתרפאים אף אלו שע"פ הטבע אין רפואה למכתם, אבל כיון שאבא קיים מצות ה' שלא ע"פ הטבע הולכים איתו שלא ע"פ הטבע, מעדני אשר.

ובזה מובן מה שכתבו בספרים שם משמואל פרשת אמור דלכן מצות מילה בשמיני שמיני הוא על הטבע כידוע שמספר שבעה הוא בטבע שנברא בז' ימי בראשית ושמיני הוא למעלה מהטבע כמבואר במהר"ל, ומביא רמז לזה מהא דאיתא בגמ' מגילה י"ז ב' כי ברכת רפואה היא ברכה שמינית מתוך שניתנה מילה בשמינית שצריכה רפואה, הרי שמספר שמיני גורם לרפואה

האם יש אופנים שיותר לסרב לברך כשמכבדים אותו לברך על

הכוס ברכת המזון?

בפרשתן י"ב ג' ואברכה מברכך ומקללך אאור ונברכו בך כל משפחת האדמה

איתא בגמ' ברכות נ"ה עמוד א' אמר רב יהודה שלשה דברים מקצרים ימיו ושנותיו של אדם ואחד מהם מי שנותנין לו כוס של ברכה לברך ואינו מברך, דכתיב בפרשתן ואברכה מברכך.

רש"י והמברך ברכת המזון מברך לבעל הבית.

ובאליה רבה סימן ר"א הקשה על גמ' הנ"ל מנלן ילפינן מהאי פסוק דמי שאינו מברך דמקצרין ימיו דלמא דווקא במקללך כתיב אאור אבל באינו מברך אינו מקבל לא ברכה וגם לא קללה.

ומתריץ: דא"כ שהפסוק בא לומר שמי שמברך יקבל ברכה זה אינו צריך פסוק דנלמד ממקללך אאור ומדה טובה מרובה וכו' סוטה י"א ע"א אלא על כרחך בא ללמדנו שמי שאינו מברך מקבל גם קללה ואסור לסרב.

יש להקשות: מהא דאיתא בגמ' פסחים קי"ט ע"ב ב' דרש רב עזריא, זימנין אמר ליה משמיה דרב, וזימנין אמר ליה משמיה דרב אסי מאי דכתיב בראשית כ"א ויגדל הילד ויגמל, עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסדו לזרעו של יצחק לאחר שאוכלין ושותין נותנין לו לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך, ואומר להן איני מברך, שיצא ממני ישמעאל, אומר לו ליצחק טול וברך, אומר להן איני מברך, שיצא ממני עשו אומר לו ליעקב טול וברך אומר להם איני מברך, שנשאתי שתי אחיות בחייהן, שעתידה תורה לאוסרן עלי, אומר לו למשה טול וברך, אומר להם, איני מברך, שלא זכיתי ליכנס לארץ ישראל לא בחיי ולא במותי, אומר לו ליהושע, טול וברך אומר להן, איני מברך, שלא זכיתי לבן, אומר לו לדוד טול וברך אומר להן אני אברך, ולי נאה לברך, איך היו מותר לכל הצדיקים לסרב מלבדך ברכת המזון הרי זה איסור, כך מקשה בהגהות יעב"ץ ברכות מ"ו

איכא כמה תרוצים

א. לא אמרינן שמקצר ימים אלא כשנותנים לו לברך כדון, אבל כשנותנים לו בטעות שסובר שהדין כן וטעה דהויא ליה גזל ובעי לשלומי ליה עשרה זהובים ליכא האי הלכה ומותר לסרב ושם נתנו לכל אחד בטעות דבמקום שיש שם גדול ממנו לא אמרו, דהויא ליה שלא כדון לכן לא היה להם חשש לסרב, דבחנינים ודאי לא יסרבו לקבלו, ואם מפני הטעמים שאמרו שם בלבד, א"כ לא שבקת חיי לכל בריה כי אדם אין צדיק, כך תירץ בהגהות יעב"ץ ברכות מ"ו.

ב. לעתים לבא אין לחוש לקיצור ימים, לכן היו יכולים לסרב, כך תירץ בהגהות יעב"ץ.

וכן באמרי אמת ליקוטים כתב הקשה הרה"ג מאוסטרובצה ז"ל הלא איתא בגמ' ג' דברים מקצרים ימיו ושנותיו של אדם מי שנותנין לו לברך וכו'. והשיב דוקא בעולם הזה שייך זה, לקצר שנותיו של אדם, אבל בעוה"ב הלא חיים לעולם.

ג. ע"פ מה שכתבו האחרונים כף החיים אור"ח סימן ר"א, וכן בבן איש חי שנה ראשונה פרשת שלח אות כ"ד, וכן המשנה ברורה בשער הצינן סימן ר"א ס"ק י"ד דהאידינא שנהגו בכל תפוצות ישראל דגם כשמברכים ברכת המזון על הכוס כל אחד מברך לעצמו ואינו יוצא ידי חובתו בברכה שמברכים על הכוס כדנפסק בש"ע אור"ח סימן קפ"ז ס"ק ג' אין חשש דמי שנותנין לו כוס של ברכה לברך ואינו מברך מקצרין ימיו, דמאחר דכל אחד מברך בעצמו מימילא יברך גם כן לבעל הבית ויתקיים בו ואברכה מברכך, אם כן יש לומר דגם בהסעודה לצדיקים לעתיד לבא יהיה כמו האידינא דכל אחד יברך לעצמו, ומימילא יאמר בעצמו הברכה לבעל הבית וליכא חשש הנ"ל, כך תירץ במשיב בענין לידידי הרה"ג שלמה בלום ז"ל מערד

ישמח לב מבקשי ה'

לקראת חג החנוכה הבעל"ט

יהא ניתן להשיג שוב

את הספר החדש הנפלא

"מעדני אשר חג החנוכה"

מאות חקירות מאתגרות בעניני חנוכה בהלכה ואגדה

מהדורת ידידיו הרב **יצחק אייזיק ראבין שליט"א** ליקווד

ניתן להשיג בחנויות המובחרות ברחבי תבל

או במשרדי המכון

משיב בהלכה



מדור זה נדבך תערך ע"י ידידת ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגן
מושיב כהלכה שיתן ודיעת ההלכה | כל ההלכות הם מושרע ומשנה ברורה

ידעת הפרשה ועניניה

- א] חידה, איזה מצוה ע"י מילה מתקיימת באופן הראוי.
ב] היכי תימצא שיש לדחות קיום מצוה ולא לעשותה כזריזין מחמת העניין של ברוב עם?
ג] היכי תימצא שיש לאדם בן שאין מילתו מוטלת עליו יותר מאשר על אחרים?
ד] היכי תימצא שלא היה איסור לשאת מצרית.
ה] היכי תימצא שמותר לאדם לקחת מתנות ולא נאמר על זה שונא מתנות יחיה.
ו] חידה מי פטרוהו מכיבוד אב ואם?

ידעת ההלכה- הלכות שבת

- ז] חידה ר' חיים חזר לביתו ביום שישי מהישיבה ואמר לאביו, שהר"מ בישיבה שאל אותם איזה מעשה מותר לאדם לעשותו בשבת, אך אם יעשה את אותו מעשה בדיוק ביום חול, הוא יעשה איסור תורה כרמז אמר להם הר"מ שברוב מקרים המעשה נעשה בבית הכנסת. מהו מעשה זה?
ח] מחיצה מתרת. בשמחת תורה רצו לעשות מחיצה בבית הכנסת, ע"י פריסת מפה, וכאן התעורר ויכוח בין המתפללים, יוסי אמר שמותר לעשות מחיצה על כל גובה הארון כ-24 טפחים אך איסור לעשות מחיצה של 10 טפחים, יהודה טען שמותר לעשות מחיצה של 10 טפחים אך איסור לעשות מחיצה שלמה על כל הארון. מה הדין?
ט] הסרת עלים מהבגדים. לרב שלזינגר נפלו בשבת בגדיו וכובעו עלים קטנטנים שלא ירדו ע"י ניעור רגל. הרב שלזינגר רוצה לקחת מברשת שיער רכה ובקלות להסיר את העלים מכובעו ובגדיו האם מותר לו? אם ירצה להסירם בידיים האם מותר לו?
י] הולדת ריח בבגד. ר' חיים מביא בכל ליל שבת עשבי בשמים לבית המדרש. ר' אורי רוצה לקחת לביתו צרור של עשבי בשמים, האם מותר לאורי לשים את עשבי הבשמים בכיס חליפתו, למרות שבוודאי הצמחים יתנו ריח טוב בחליפתו?

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. (לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד). השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. – שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

האם לאב או למוהל אסור לאכול ביום המילה?

יש לחקור האם אב שצריך למול את בנו האם יש לו איסור לאכול ביום המילה קודם שמל את בנו כמו שיש איסור בכל המצוות לאכול קודם קיום המצוה, וכן האם למוהל שמל את בן חבירו האם יש לו איסור לאכול קודם זמן המילה.

הנה בנחלת צבי יור"ד סימן רס"ב כתב וז"ל נראה לכאורה דהאב אסור לאכול קודם המילה כמו בנטילת לולב וכיוצא בזה וכן אסור לעשות כל המלאכות הנזכרות אור"ח סימן רצ"ב ואפילו אם התחיל מפסיק כדמסקינן סוכה ל"ח ע"א דבמידי דאורייתא מפסיק, ובדרבנן אינו מפסיק, וכן איתא שבת ט' ע"ב ואפילו אם יעמיד אחר לא מהני, אבל טעימה מותר, מיהו הא פשיטא דהיולדת אמו של הילד מותרת לאכול, כיון דאינה חייבת למול את בנה, מיהו כל זה כשהאב מוהל בעצמו, אבל אם אינו מוהל בעצמו וכבר כיבד למוהלים אחרים ועשאו שלוחים נראה דמותר לאכול ולעשות כל המלאכות, ואפשר דהמוהלים בעצמם כשמוהלים בשליחות נמי אסורים לאכול.

אבל בשו"ת מהר"ם שיק יור"ד סימן רפ"ז ד"ה ולזה **חולק**: וסבירא ליה שאפילו כשהאב מוהל מותר לו לאכול קודם זמן המילה, דדוקא במצוה עוברת אסור לו לאכול קודם דחיישינן שמא ימשך ויתבטל המצוה, משא"כ במצוה שאינה עוברת מותר לאכול קודם זמן קיום המצוה, א"כ מילה שלא היא מצוה עוברת דהא יכול לקימו אח"כ אף שלא ביום השמיני, ואע"ג דעיקר קיום המצוה ביום השמיני מ"מ אפשר לקיימו נמי אח"כ, מותר לאב לאכול ביום שמל את בנו.

וכן בשו"ת בית נפתלי סימן כ"ז מביא בשם ספר יד שאול יור"ד סימן רס"ה ס"ק י"א כי הרבה מוהלים נוהגין שלא לאכול ולשתות קודם המילה וביד שאול שם כתב דמותר לאכול.

וכן פסק בשו"ת בצל החכמה ח"ד סימן ט' שאסור לאכול קודם מילת בנו, אבל מוהל שמל בן של אחר מותר לאכול, דרק במצוה דרמי עליה דודיה גופיה אסור לו לאכול קודם, אבל לא כשעושה מצוה כדי להוציא אחרים, ויש שנהגו שאף המוהל אינו אוכל.

האם תלמיד חכם אסור לו לצאת למלחמה אפילו מלחמת מצוה?

בפרשתן י"ד י"ד וירק את חניכיו לילדי ביתו

איתא בגמ' נדרים ל"ב עמוד א' אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים, ומתוך מפני שעשה אנגרייא בת"ח, שנאמר וירק את חניכיו לילדי ביתו, ופירש הר"ן "שהולכין למלחמה, כדכתיב וירק את חניכיו דהיינו בני אדם שחנן לתורה" יש להקשות: כיון שהמלכים רדפו אחר אברהם להרגו, הרי שהיתה זו מלחמת מצוה, כדאיתא ברמב"ם פ"ה ממלכים ה"א שהצלת ישראל מיד צר היא מלחמת מצוה, והרי במלחמת מצוה אף חתן יוצא מחדרו למלחמה רמב"ם שם פ"ז ה"ד א"כ אף תלמידי חכמים, וכן משמע להדיא במהרש"א סוטה י' ע"מ א' ד"ה מפני מה ומדוע נענש אברהם על שהוציא את הת"ח למלחמה, כן משה ביד אליהו סימן מ"א, וכן במהר"ל גבורות ה' ס"ט, וכן בחשוקי חמד נדרים ל"ב ע"מ א'

איכא כמה תרוצים

- א. מפני שהיה מלחמת מצוה הותר לבטל תלמוד תורה, דלמלחמה הוצרכו אנשים צדיקים שאינם מתיראים מעבירות שבידם אלא שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה, ומפני ששאל במה אדע, נענש כשעשה אנגרייא, כך תירץ ביד אליהו רגולר סימן מ"א כז ע"א
- ב. שמזה שלקח אברהם אבינו ת"ח, זה מראה שהיה לו פחד מהמלחמה, והחטא היה שהיה חסר לו באמונה השלימה, כך כתב במהר"ל גבורות ה' פ"ט.
- ג. ע"פ מה דאיתא בגמ' תענית כ"א ע"א דכי הוה שדי אברהם במלחמת המלכים עפרא הוה סייפיה, גילי קשין הוה גירי, דכתיב יתן כעפר חרבו קש נדף קשתו, הרי שלא היתה כאן מלחמה רגילה בדרך הטבע כלל, אלא רק בדרך נסית לגמרי, ובאופן זה, לא היה צריך לקחת ת"ח לפום דרגתו, כך תירץ בחשוקי חמד נדרים ל"ב ע"מ א'
- ד. ע"פ מה דאיתא במדרש תנחומא מטות סימן ג' על הפסוק "אלף למטה אלף למטה" י"ב אלף חלוצי צבא וי"ב אלף לתפלה ותורה במדרש מובא שכשהיה דוד שולח למלחמה, היה מושיב כנגדן לתלמוד תורה, שבזכות התורה יצילו, ובגמ' מכות י' ע"מ א' איתא "עומדות היו רגלינו בשערין ירושלים, מי גרם להרגלנו שיעמדו במלחמה, שערי ירושלים שהיו עוסקים בתורה" וממילא ניתן לומר שהיתה התביעה מדוע הוציא את כל חניכיו למלחמה ולא חילקן, חצי למלחמה וחצי לעסוק בתורה, כך תירץ בחשוקי חמד נדרים ל"ב ע"מ א'
- ה. אברהם אבינו היה כבד מאוד במקנה בכסף ובוזהב, וממילא יתכן שהתביעה עליו היתה מדוע לא שכר שכירי חרב חלף תלמידי החכמים ואז היו יכולים לשבת ולעסוק בתורה, כך תירץ בחשוקי חמד נדרים ל"ב ע"מ א'

